

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háború holdva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség káriratok visszadásiát vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az idegen kéz.

(K. Ö.) Mindig aktuális téma. Most azonban aktuálisabb tette a Magyar Földhivatal, mely elhatározta, hogy megszünteti a kormánytól a telepítési és parcellázási törvényt. Nekünk ugyanis tulajdonképpen nincs is oly törvényünk, mely lehetővé tenné és megkönnyítené a kisbirtok alakítását és fenmaradását. Ezt a célt szolgálta volna a Darányi-féle birtokpolitikai törvényjavaslat, mely nemcsak a telepítést és parcellázást rendezte volna, hanem egy u. n. nemzeti birtokpolitikának vette volna meg az alapját. Nemzeti birtokpolitika alatt értvén azt a birtokpolitikát, mely a magyarnak biztosítja a magyar földet és az idegen kéz térfoglalásának gátat vet.

Amit az altruista bank most csinál, bizonyos értelemben az is nemzeti birtokpolitika. Lehetővé teszi a kisbirtok megalakulását és csak tőle függ, hogy ez a kisbirtok magyar kézre jusson és magyar kézben megmaradjon. A magyarság szempontjából azonban ez nem elég. Törvényes intézkedésekre van szükség, mely az idegeneknek a földbirtokszerzést megnehezítse.

Általában kényes ügynek szokták tartani az idegen kéz megrendszabályozásának a kérdését. Lehet, hogy az. De talán csak jogunk van ahhoz, hogy ezt a nemzeti veszedelmet elhárítsuk magunktól és bizonyos feltételeket szabjunk,

melyek teljesítésétől függjön, hogy az idegen földbirtokot szerezhessen.

Nemzeti veszedelemnek mondottuk az idegen kezét, mert csakugyan az.

Mit mond a statisztika? A statisztika 7 millió holdra becsüli azt a magyar földbirtokot, mely az idegen kéz birtokában van 1880-ban 4,990,053 hold volt a középbirtok, 1900-ban ez lepadt 3,965,093 holdra. 1880-ban 6,249,630 hold volt a nagybirtok, mely 1900-ban lepadt 5,468,174 holdra. Vagyis 20 év alatt a nagy és középbirtok vesztett közel két millió holdat. Ebből az idegen kéz közel 1 millió 800 ezer holdat szerzett és mivel már volt nekik 2,615,202 hold földje, már 1900-ban az idegen kéz birtokában 4,369,029 hold magyar föld volt. A kisbirtokos idegen kérről pontos adataink nincsenek. A statisztika 10 százalékra veszi az elszerzett kisbirtokmennyiséget, ami 1,900,000 holdat tenne ki. Vagyis tíz évvel ezelőtt 6,269,029 hold magyar föld képezte az idegen kéz tulajdonát. És mivel az idegen kéz birtokszerzése 15 százalékon alól meg nem áll, elfogadjuk egy kitűnő szakírónk számítását, ki az idegen kéz birtokszerzését 7 millió holdra értékeli.

Ez a szám többet mond, mint száz vezércikk. Bizonyító ereje még nagyobb, ha az idegen kéz birtokállományát összehasonlítjuk egyéb természetű birtokcsoportokkal. Egyházi birtok (rom. kath., református, ág. hitv., evang., unitárius és

izraelita) van 2,259,273 hold, hitbizományi birtok van 2,329,206 hold és zsidó kézen van 5,970,140 hold.

Az olvasó lesz szives ezen számok felett gondolkodni.

Mi a teendő?

Mondják, hogy nem lehet az idegen kéz térfoglalása ellen eljárni, mert ez korlátozná a földbirtok forgalmi értékét. Liberális jelszó. Egész közgazdasági politikának a liberális jelszavak nyomorékja. Ezzel tehát ne törődjünk.

Az agrár közvéleménynek vagyunk tolmácsolói, mikor az idegen kéz térfoglalása ellensúlyozására a következő intézkedések fogantatását szorgalmazzuk.

1. Magyar földbirtokot csak magyar honos vásárolhasson.
2. Aki az év egy bizonyos részét külföldön tölti, a rendesnél nagyobb adót fizessen.
3. Magyar földbirtokot csak magyar honosok kezelhessenek.
4. Parasztbirtokot csak magyar honos és illetőséggel bíró egyén vásárolhat.

A nemzeti birtokpolitika ne csak jelszó legyen, hanem azt megfelelő tartalommal kell megtöltenünk. Németország és a kicsiny Románia példája igazítson utba.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az élet.

Marjore, a kis falusi tanítónő, meghatott hangon és kipirult arccal beszélt:

— Nem kiválóság, nem érdem. Látod itt van az én egykori, pár év előtti tanítványom, a csinos, barna arcú Mária. Ő is szerelmes. Akit szeret egyszerű, közönséges, buta szolgálégy. Nem látok rajta semmit, mi tarsai fölé emelné őt. És Mária mégis szereti. Ha kérdezem tőle miért, kedves együgyűséggel felel:

— Nem tudom kisaszony. Talán azért, mivel érzem, hogy mindenki között ő szeret legjobban, s nekem, szegény árva lánynak ez olyan jól esik. Vagy azért, hogy sohasem volt durva hozzám. Nem ütött hátba egyszer sem, mint azt a többi legények tesszik a többi lányokkal és kezemet mindig csak gyöngén, félve szorítja meg.

— Látod édesem, — fejezte be Marjore, ez a paraszt lány műveletlen, ostoba kis eszével és lelkével is önkénytelenül megérzi, hogy kedvesében a finom, gyöngéd modort szereti, az igaz, forró érzelmeket, melyek bizonyára sehol sem oly tiszták és őszintek, mint az alsó néposztálynál. Nem bántja másnak nagyobb gazdagsága, esetleges szépsége, vagy durva lényiséges ereje, ő neki szeretet kell és gyön-

gédtség. Mit szólnak akkor én? Én, aki már kintomodottabb testi lelki életet élek. Ne igyekezz tehát lebeszélni szándékomról, én kitarok Kálmán mellett és várok rá. Igaz érzés után vágyom én is, mint egykori oktalan kis tanítványom, kitől most én tanulok az élet iskolájába.

Az a gyöngédtség és finomság, mely Kálmán fölfelelvonása, kapott meg engemet is annyira, hogy számba nem véve a gazdagabb, magasabb rangu, vagy esetleges szellemi fölényével bíró udvarlóimat, ő reá várok. Reá, ki szegény, ki talán kevésbé művelt, de forró szeretet van a szívében és végtelen jóság a lelkében.

Marjorenak lehet igaza van. Elvégre mit ér a pénz, ha durva szavak kíséretében lökik oda, mit ér a rang, ha a fénynek egy goromba, szeretetlen férj a sötét árnya. És mit ér az ész ha velünk szemben csak a szánakozó lekicsinylés hangján tud beszélni, mivel egyszerű, komplikálatlan tudásunkkal nem bírjuk magas repülésében követni. Marjore boldogságot óhajt ép úgy, mint a kis paraszt Mária és nekik igazuk van, ha hűségesen kitartanak amellett, kitől óhajításuk teljesíthetőségét remélik. Hiszen minden érzés között ez a legemberibb: a vágy a boldogság után.

Az idő gyorsan telik. A vig és borús napok kirelhetetlen pontossággal hagynak el bennünket és nem marad számukra egyéb belőlük, mint az édes, vagy keserű emlék. M. r.

forével való beszélgetésünknek is már éve mulott, mikor váratlanul szembe találtam magamat a vidám, ragyogó szemű paraszt menyecskével, a szép Máriaval.

— Kérdésem sem kell, mert arcom boldog fénye eléggé elárulja boldogságodat, a hűség és kitartásnak ime meg van a méltó jutalma. Kedvesed most mint férj is forró szeretet és kezesnek szorítása még mindig gyöngéd és finom?

— Oh dehogyan — felelt nevetve Mária. — O bizony néha jól hátba vág és kezesnek fogása ugyan erős, de minden héten vehetek magamnak cifra üveg gyöngyöt és puha selyem kötőt.

— Ah, hogy változhatott meg ennyire természete és gazdasági viszonyai? A múlt évben még szegény volt és finom.

— Oh, az rég volt. A múlt évben még Juant szerettem, most a Demeter felesége vagyok, aki első gazda a faluban. Durva ugyan néha, de ez nem csoda, hisz olyan erős.

Ah, hogy mondjam el ezt messzire elszakadt kis barátomnak, mikor egy időben annyira tudott bízni mindkettőjük jövőbeni boldogságában és kitartásában. Itt Mária lett hűtlen. Marjorét meg Kálmán ép azért, amiért az a kis paraszt lány, mert amaának durvaságában tetszett az erő és a boldogságot pótolni tudta az üveg gyöngy féle értéktelen csillogás.

Boér Margit.

Lukács választójogi tervezete.

Lukács választójogi tervezetéről sok mindentéle jelent meg a sajtóban.

Egy aktív politikus, aki be van avatva a miniszterelnök választójogi tervezetében, a pártok elé terjesztett tervet a következőkben ismerteti.

— Lukács László választójogi reformja három részből áll. Törzse a jelenlegi cenzusos választói jog azzal a módosítással, hogy a jelenlegi aránytalan cenzust, mely egyik helyen 70—80 korona, egyenlőbbé tenné. Ezáltal a választók száma több százezerral növekednék. A második rész a városokra esne, ahol a legteljesebb volna az általános, egyenlő és titkos választói jog, amennyiben választói joga lenne minden husz évet betöltött írni-olvasni tudó férfinak. Ilyen választókerület harminc lenne. Az országot azonkívül hetven kerületre, ugynevezett kuriára osztanák fel, ahol az általános, egyenlő és titkos választói jog alapján választana képviselőt minden husz éves, írni-olvasni tudó férfi.

— A jövőben tehát kétféle képviselők lennének. A cenzus alapján megválasztottak, és azok, akik az általános, egyenlő és titkos választói jog alapján kerülnek be a Házba.

— Lukács László tervét, nem tartja véglegesnek, mert csak tizesztendei átmeneti időre kontemplálja. Sőt magán a tervezeten is szívesen változtat, ha megfelelő módosítást ajánl valaki.

Ezzel a lapokban megjelenő különféle hírekkel szemben a *Bud. Tud.*-ot illetékes helyen felhatalmazták annak kijelentésére, hogy miután *semmiféle kész és részleteiben is kidolgozott törvénytervezet sem áll még rendelkezésre*, önként érthető, hogy a lapokban megjelent híresztelések önkényes kombináción alapulnak.

Megszakadt tárgyalás.

Ma délután igen hosszú ideig tárgyaltak együtt Lukács László és Justh Gyula. Három órán keresztül tárgyaltak. A tárgyalás után Justh Gyula nagyon felindult állapotban nyilatkozott az újságírók előtt. Justh Gyula azt mondta, hogy Lukács választójogi tervezete nem elégíti ki a párt kívánalmait. A további tárgyalások így fölöslegesek, mert a tárgyalásoknak semmi alapja sincs. Így a Justh párttal való tárgyalások megszakadtak, a mi azt jelenti, hogy a kormány munkája ismét meg van nehezítve, mert az obstrukció ki fog törni újra.

A Titanic katasztrófája.

Egy magyar matróz vallomása.

London, április 23.

Egy Klein nevű magyar származású matróz, akinek a Titanicról sikerült megmenekülnie, Newyorkban a szenátus vizsgálóbizottsága előtt azt vallotta, hogy a stewardok az összeütközést közvetlen megelőzőleg pezsgőt szolgáltak fel és ennek feles maradványát aztán megitták, úgy hogy valamennyien be voltak rugva. A figyelő-lyukban a kirendelt őrszem el is aludt. Noha Klein vallomását megismételte Clevelandban az osztrák-magyar konzulátuson, Newyorkban kételkednek az előadás valódiságában.

Washington, április 23.

Bokspall, a Titanic egyik hajóosztisztje, Mac Colémbo szenátor előtt azt mondta, hogy akkor, amikor a katasztrófa történt, a Titanic-hoz nem messze egy hajó baladt, melynek világító lámpája nagyon jól látszott. Bokspall állandóan rakétákat süttögetett, de a hajón nem vették figyelembe jelzéseit.

Két pap a Titanicon.

A Titanic utasai közt volt többek között két francia katolikus pap is, egy idősebb és egy fiatalabb. Még a katasztrófa kezdetén, amikor a mentőcsónakokat megoldották, meghívták a két papot, szálljanak csónakba és meneküljenek. A két pap azonban visszautasította az ajánlatot és pedig azzal, hogy kötelességük a hajó maradáit, míg csak az utolsó utas is meg nem menekült. Inkább néztek szembe a halálveszedelemmel, semhogy a hívők közül csak egy is abszolúció nélkül kerüljön a hullámsírba. A mentőcsónakok utasai elevezték és az utolsó menekülők még látták a süllyedő hajó hidján a két papot, amint égnek emelt karral megadták az abszolúciót in articulo mortis a szerencsétlenek százainak akiket csakhamar velük együtt nyelt el a végtelen tenger.

Az új menetrend.

A m. kir. államvasutak vonalain és az általunk kezelt vasutakon május 1-én lép életbe a nyári menetrend. A változások a következők:

A budapest keleti pályaudvar—predeali vonalon:

A Predeal felől Budapest nyug. p.-udvarra este 9 óra 55 perckor érkező gyorsvonat Bihar-keresztes állomáson feltételesen megáll. E vonat — budapesti érkezésének változalanul hagyása mellett — Szolnokra a jelenleginél 10 perccel későbbben, azaz este 7 óra 35 perckor fog érkezni és onnan este 7 óra 44 perckor fog indulni. E vonatból Szolnokon, az Arad felől oda jelenleg este 7 ó. 15 perckor érkező és onnan Budapest keleti p.-udvar felé jelenleg este 7 ó. 36 p. induló gyorsvonatba ezentúl átszállani már nem lehet, mert utóbbi vonat Szolnokra már este 7 óra 15 perckor fog érkezni és onnan már este 7 óra 22 perckor fog indulni. Ezzel kapcsolatban a jelenleg csak Nagykátától Budapestig közlekedő, Budapest keleti pályaudvarra éjjel 10 óra 35 perckor érkező személyvonat már Szolnoktól fog közlekedni. Az ily módon meghosszabbított vonat Szolnokról este 7 óra 49 perckor indul és Budapest keleti pályaudvarra éjjel 10 óra 40 perckor érkezik s így a predeali gyorsvonattal Szolnokra érkező utasok, akik a szolnok—ujszász—budapest keleti pályaudvar vonalrészre igyekeznek utjukat ezzel az új vonattal folytathatják.

A Püspökladányról—Nagyvárad felé délután 1 óra 35 perckor induló vonatnál a személyszállítást megszüntetik.

Nagyváradtól—Csucsáig, Kolozsvártól—Csucsáig, Tóvistől—Kolozsvárig és Kolozsvártól—Bánffihunyadig egy-egy új helyi személyszállító vonatot helyeznek forgalomba.

Debrecen—Nagyléta—vértesi vonalon: Sáránd és Nagyléta—Vértés között egy új vegyesvonat párt helyeznek forgalomba.

A Sárándról jelenleg reggel 5 óra 49 perckor Debrecenbe érkező, valamint Debrecenből jelenleg reggel 7 óra 4 perckor Nagyléta—Vértés felé induló vegyesvonatok mintegy két órával későbbben fognak közlekedni.

Vésztő—pusztahollói vonalon:

Egy új személyvonatot helyeznek forgalomba, a mivel a teukeiek régi kívánsága teljesül.

Nagyvárad—Püspök- és Félixfürdői vonalon:

A forgalom ez ébben május 1-én kezdődik és tart szeptember 30-ig. (Eddig május 15-től szeptember 15-ig tartott.) Ezen kívül vasárnap és ünnepnapokon a déli órákban még egy-egy új vonat fogja a forgalmat lebonyolítani.

Megakarta ölni a feleségét.

Gyilkos merénylet Élesden.

Borzalmas módon akarta megölni tegnap délután egy kőműves mester a feleségét Élesden. Az eset szereplője jelenleg a csendőrség foglya, honnan a nyomozás befejezése után be fogják szállítani az ügyészségre. A gyilkos merényletről tudósítónk a következőket jelenti:

Vattai András kőműves mester mindössze két éve nősült és már házassága második évében az itálnak adta magát. Ettől kezdve valóságos pokol volt a Vattaiék családi otthona. A szerencsétlen asszony valóban ünnepnek tartotta azt a napot, mikor az ura nem verte meg, vagy nem gorombáskodott vele. Végre megunva a sok szenvedést Vattainé egy veszedelmes alkalmával faképnél hagyta az urát és saját keres-téből tartotta fenn magát. Ennek a különválásnak immár egy éve. Ez alatt az idő alatt Vattai akárhányszor józan volt, mindég felkereste feleségét és kérte, hogy menjen vissza hozzá.

Az asszony azonban csak az alatt a feltétel alatt volt hajlandó visszamenni, ha Vattai teljesen felhagy az ivással. Vattai azonban nem javult meg és így a felesége nem is tért hozzá vissza.

Tegnap délután Vattai betért a Jakabffy Lipót vaskereskedésébe, ahol a kereskedő-segédétől pisztolyt kért.

— Olyan pisztolyt adjon, a nékkel biztosan lehet ölni.

A kereskedő segéd adott is egy 9 milliméteres pisztolyt.

— Ezzel egy medvét is agyon lehet löni. Mondta a kereskedősegéd, aki nem is sejtette, hogy mit akarhat Vattai. A kereskedőből Vattai egyenesen felesége lakására ment, ahol az asszonyt ismét kérte, hogy térjen hozzá vissza. Sokáig kérte Vattal az asszonyt, aki azonban hallani sem akart a visszatérésről, Vattai ekkor előrántotta revolverét:

— Meghalsz, ha nem jössz vissza.

Az asszony felugrott és a szobában futni kezdett egy asztal körül. Vattai kétszer lőtt rá a menekülő asszonyra. Az egyik lövés Vattainé felső lábszárába, a másik a gyomrába furódott. A szerencsétlen asszony segíélykiáltására már csak akkor futottak össze a szomszédok, mikor Vattai elmenekült. A súlyosan sérült Vattainét beszállították a biharmegyei kórházba.

Vattay véres cselekedete után előbb egy orvoshoz ment és elmondta, hogy felesége súlyos beteg, menjen azonnal segítyt nyújtani. Az orvostól a csendőrségre ment a merénylet és önként jelentkezett. A csendőrségen letartóztatták Vattayt. A merénylet igen cinikusan viselkedik a csendőrségen. A kihallgatás alkalmával mikor a jegyzőkönyvet felvették és Vattayt a csendőrségi fogházba vezették, így szöplött a csendőrhöz:

— Nem sajnálok semmit, csak az bosszant, hogy ez a Jakabffy becsapott. Azt mondta:

hogy egy medvét is lelehet azzal a pisztollyal löni és még egy asszonyt se tudtam megölni vele. Ma Nagyváradra kísérik be a merénylőt.

Leányszöktetés Bélben.

Romantika a falun.

Még nem halt ki a régi romantika a falu legényeiből. Még mindég van bennök valami a régi virtuskodásból. Szerelmem romantikával együtt még mindég található, de csak az alsóbb néposztálynál, ahol még nem ölte ki a civilizáció. Hisz a tudatlan oláh nép még ma is rendez ugynevezett leányvásárokat, ahova kipakolják a leányt hozományostól együtt s a csinos oláh fáták között válogathat a legény.

Ámde nem mindenütt megy ilyen simán az ügy. Van a leánynak egy másik udvarlója s ez nem egyezik bele a vásárba. Mindent elkövet, hogy megakadályozza azt. Így történt Bélben is. Es a szerelmes legény a legegyszerűbb eszközhöz, a leányszöktetéshez, folyamodott. Csak így tudta megakadályozni, hogy másé ne legyen az ő drágucája.

Az esetről a következőket jelenti tudósítónk:

Popa Erzsébet még csak 15 éves, de azért, a legszebb leány nemcsak Bélben de a környéken is. Akad is számtalan udvarlója. De a sok udvarló közül csak kelető tarthatott számot a Szavéta kezére. A falu leggazdagabb legénye és a szegény, de csinos Gligor Aurél, aki még mindössze 19 éves.

Topa Szavétának már évekkal ezelőtt elhaltak a szülei, nagyanyjánál lakott azóta. Az öreg, 75 éves asszony pedig már nem tudott Szavétával eljárni a táncmulatságokba. De azért mindenki a legszebb leánynak ismerte őt.

Az öreg asszony a gazdag legénynek ígerte a Szavétát. De Szavéta szívében a gazdagság utáni vágyat csakhamar legyőzte a szerelem. A gazdag legény már az esküvőt is kitűzette s ez ma lett volna. Ámde megakadályozta ezt a leány szökése.

A tegnapi szép holdvilágos éjjel Popa Szavéta háza előtt egy kocsi állott meg. Gligor Aurél volt. Addig beszélt a leánynak, míg az hajlott a szóra s megszöktek együtt. A kocsi-ban rajtok kívül még három legény ült, akiket azért hívott magával Gligor, hogyha nem akart volna szépszerével menni a leány, akkor erőszakkal vitték volna el. A leányszöktetésnek csakhamar hírére vette a vőlegény s nyomban üldözőbe vette társaival a szökevényeket. De azok nyomtalanul eltűntek az éjben.

A párjavesztett vőlegény pedig elkeseredésében elment a csendőrséghez és feljelentést tett s kérte a nyomozás megindítását. Az egész Bél és vidéke pedig egyébről sem beszél, csak a Popa Szavéta szöktetéséről.

UJDONSÁGOK.

Rác Sándorné.

Egyszerű asszony kopogtatott be tegnap este a szerkesztőségbe s jó estét kívánva, egy iv papírt húzott elő.

— Mit hozott?

— Egy cikket.

Végignéztük a vendéget. A cikkeket nem asszony és különösen nem egyszerű iparos asszonyok szokták behozni.

— Ki írta?

— En.

Még jobban csodálkoztunk. Az asszony lé-lénken folytatta:

— Kérem szépen, nem ingyen kívánom, megfizetek érte, csak tegyék közé a szerkesztő urak az irásomat.

No de ilyet! Cikkiró, aki fizetést ígér, ha az irását közléstessük! Ezt a cikket el kell olvasnunk.

Mosolyogva kezdtük — és amint olvastuk, egyszerre abbahagytuk a mosolyt és valami különös meghatottságot éreztünk. Egyszerű szavak, nem egészen gyakorlott helyesírás, bizonytalan mondatszerkezet — de ezen a rögzös, döcögös, kezdetleges stíluson átragyog a valóságért élő, hitének igazságait egészen tisztán látó katolikus lélek öntudata.

Rác Sándorné — így hívják a vendégünket — a Nagyvárad Friss Ujság vasárnapi kirohanásának zöldségeit veszi sorra. A maga egyszerű, de józan okos eszével kimutatja micsoda gonosz tendenciája, goromba ferdítés az az egész főmedvény. Tudatlanokat akar fölizgatni üres bombasztjaival, mint ahogy Rác Sándorné szerint az a vad gyűlöletből átitatott vallásüldöző irány a bekötött szemű hiszékenyeket, ékes szavakkal kecsgetti s aztán lenyuzza a bőrünket. Egész kis hitvallomás ez a cikk, amely végtelenül becses előttünk, mert a nép egyszerű leányától származik. Nem kö-zölhetjük a cikket, de igen is rámutatunk arra a tényre, hogy ma már nem lehet a k resztény közönség egyetlen rétegét sem vallásüldöző éretlen handabandázásokkal félrevezetni. »Az igaz hit nem piacra való«, írja Rácné s erről az igaz hitről és annak apostoli lelkű hirdetőjéről, P. Fiedlerről olyan szépen, őszintén és okosan ír, hogy lehetetlenség meghatottság nélkül olvasni.

Egy egyszerű iparos asszony reszkető kezében több igazságot rótt a papírra a toll mint a Friss Ujság cikkirójában.

Mennyivel magasabban áll Rác Sándorné egyszerűsége, mint sok éretlen lármázó üres teje! Ha egymás mellé állítjuk őket, egyiknek oka volna pirulni — de az az egyik nem Rác Sándorné s nem azok, akik vele egyformák lélekben és meggyőződésben.

* **Szent György napja.** A kalendárium nevezetes dátuma van ma: Szent György napja. Ma már nagyon elmosódott ezen nap jelentősége, legfeljebb a Györgyöket ünneplik maynum áldomásokban. Régebben azonban sok

öröm és sok veszedést jelentett április 24 ike. A mezőgazdáikra a napra fejezték be a tavaszi vetést, a városokban pedig a költözés bajai szakadtak a szegény lakókra; butorral megrakott szekerek lepték el az utcákat. Ma már ez megszűnt, illetve május 1-re lett kitolva a költözés. A templomokban azonban megtartották az ősi szokást: tegnap este már 8 órakor harangoztak.

* Kollányi kanonok a jáki bucsun.

A jövő vasárnap tartják meg a jáki apátság Szent György bucsuját. Kollányi Ferenc jáki apát, nagyvárad kanonok ez alkalomból elutazott Nagyváradról. A bucsun az ünnepélyes szent misét Kollányi Ferenc apát tartja a környékbéli papok segédletével.

* Elhunyt joghallgató.

A nagyvárad kir. jogakadémiára ma fölhúzták a gyászlobogó. Sokander Rezső II. éves joghallgató tegnap délben elhunyt szülei lakásán Vajdahunyadon. Az elhalt joghallgató egyike volt a legszimpatikusabb jogászoknak, kollégái nagyon szerették a szolid, törekvő fiatal embert. Baját itt kapta Váradon még a múlt évben; egy délután félkarral emelgetett egy súlyos divánkarpárnát s a gyors és hosszú emelgetésben a tüdejében eipattant egy ér. Azóta sáppadt arccal s állandóan élet halál között lebegve vívódott a sors-sal. A jogászok részvétáviratot küldöttek a szomorú szülőknél.

* Konferencia-beszédek Debrecenben.

A Katolikus öntudat felébresztése és fokozása céljából. Debrecenben is lesznek konferencia-beszédek. P. Bangha Béla Jézustársasági atya, kiváló egyházi szónok tartja ma, ápril 24 től 26-ig naponkint a szentbeszédeket és pedig naponkint délután 3 órakor a Svetits-intézet kápolnájában a hölgyek részére, naponkint este 6 órakor pedig a Theresianum kápolnájában az urak részére. A missiót szent gyónással és közös szent áldozással fejezik be. A debreceni missiónak bizonyára szintén olyan nagy hatása lesz a lelkiéletre, mint Nagyváradon a pár nappal ezelőt véget ért missiónak.

* Felhívás az ipartestület tagjaihoz.

A helybeli területi munkásbiztosító pénztár érdemes igazgatóságának jóindulatú ajánlata és a történt megegyezés folytán felhívjuk az ipartestület tagjait, hogy azon esetekben, ha a munkásbiztosító pénztár járulékszámításából, munkások és bejelentéséből kifolyólag valamely sérelem érné, sérelmes panaszokkal jelenjenek meg az ipartestület hivatalában, hol a panasz felvétele után a panaszra vonatkozó bizonyítékokkal kiegészítve az ügyben hivatalos uton eljárnak. Tisztelettel az ipartestület elnöksége.

* A villamoskábelek és a fák.

Nagyvárad város villamos művének vezetői, bár óriási költséggel, arra törekednek, hogy ahol rendezve van az utcaburkolat, a villamos vezetékét átszereljék kábelekre s így a disztelen oszlopokat elfűntessék. Ujabbán már több utcán fektettek le kábeleket s a vezetékek a föld alá kerültek. A kábelek nagyobb arányu kiterjesztését tervezik most is s ezekre a munkákra árlejtést hird-t a villamos mű igazgatója. Ezen szándékot bizonyára örömmel fogadja mindenki, azonban igen helyénvalónak tartanók, ha a kábelvezetékek helyének megválasztásánál figyelemmel lennének a befásított utcákra is. Az utcákon elültetett fák ugyanis

A legujabb

tavaszi czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687.

sokat szenvednek a villamos vezetékek miatt, mert összevissza kaszabolták a fák ágait, hogy az érintkezést elkerüljék. Más modoru városban ilyen nem engednek meg, sőt éppen rengeteg pénzt áldoznak a parkok és utcai ültetvényekre, mint igen fontos közegészségügyi tényezőkre.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk, hogy *Mihalovszky* Lászlóné szül. *Oexner* Albina 19 éves korában tegnap reggel hosszas szenvedés után meghalt. A temetés holnap d. e. 10 órakor lesz, a Nögáli-utca 11. sz. gyászháztól.

* **Árlejtés a nyári uszodára.** Nincs szerencséje Nagyváradnak a nyári uszoda létesítésével. A város közepén fut keresztül egy folyó víz s az uszoda áldását még nélkülözni kell Nagyváradnak, holott más városokban, ahol nincsen is folyó, igyekeznek erről a fontos közegészségügyi szükségéről gadoszkodni. Azt természetesen találjuk, hogy a város tanácsa nem akar belemenni a városi főmérnök által készített terv kivételébe, mert a város százecréket nem áldozhat uszodára, hanem egyszerűbb módon akarja ezt a kérdést megoldani. A nyári uszoda építésére már egyszer pályázatot hirdetett a város, de eredmény nélkül. Most újabb pályázatot hirdet a nyári uszoda építésére. A terveket és költségvetést az ajánlattevőnek kell készíteni. Hogy lesz-e pályázó, vagy sem, nem tudni. Lehet, hogy a pályázók azért tartózkodnak az ajánlat beadásától, mert látják, hogy a városi mérnöki hivatal csak az általa tervezett betonuszoda kiépítését forszirozza. Az ajánlati határidő 1912. május 11. délelőtt 10 óra.

* **Új posta a megyében.** A Biharvármegye *Feketebátor* községében működő távbeszélővel egyesített postai ügyökséget ápr. hó 26-án a postaigazgató posta és távbeszélő hivatal átalakítását s forgalmi körébe Feketebátor és Feketetó községe, valamint a közigazgatásilag hozzájuk tartozó Adler gözmalom és Köteles Mihály téglagyár telepeket továbbá a Flóra Illyés, Kabdebó, Sebess, Szabó, Ujlaky tanyákat és a feketebátori urbáreszek tanyáját osztotta be.

* **A csendőriskola építése.** A nagyváradi csendőriskola építésére felügyelő bizottság tegnap, kedden délelőtt ülést tartott a városházán. A bizottság a felett tanácskozott, hogy az építkezésnél eddig 37.000 korona tulkiadás merült fel, mivel a talaj annyira nedves, vizes, hogy az alapot magasabbra kellett emelni, mint a tervezetben fel volt véve, továbbá a tervek átvizsgálásánál kitűnt, hogy a konyha szűkre van tervezve, s azt nagyobbra építették. A bizottság elfogadta az előterjesztést. A 37.000 korona nem a várost terheli, mert az állam megfizeti annak amortizációját.

* **Az alsótótfalui jegyző fizetése.** Alsótótfalu községben már évek óta annyira felszaporodott a megyei pótdadó hátralék, hogy az évi kivetések összegét 4, sőt ötszörösen is meghaladta. Az összeg ezeket tesz ki, holott az évi kivetés összege alig pár száz korona. Az adóhivatal most panasszal élt emiatt a vármegye alispánjához. A panasz alapján az alispán büntetéképen beszüntette Rajna Péter körjegyző fizetését.

* **Betörés a bányasoron.** Sonnenwirth Sámuel bányasor 19. sz. alatti lakos kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy az éjjel ismeretlen tettes péncejének ajtaja mellett az udvar felőli oldalon a falat kibontotta s a pincéből több üveg finom rumot s körülbelül 20 liter szilviumot elloptott. A rendőrség a nyomozást megindította.

* **Bérmocsi szemle.** A rendőrkapitányi hivatal értesíti az összes bérmocsi tulajdonosokat, hogy a bérmocsi szemle a szokott helyen t. hó 26- és 27-ikén (péntek és szombat) reggel 8 órakor fog megtartani.

* **Okulásul.** A brassói kir. törvényszék fogházában két jó madár ül. *Fried* Ignác és *Fried* Móric ök; a hű testvérek, akik a következő leleményes csalást követték el. Az ugocsmegyei Tekeházának gör. katolikus hitközsége két embert (*Dregán* Illést és *Fenyő* Miklóst) küldött ki az országba, hogy gyűjtsenek egy kis pénzt egy új templomnak felépítésére. A két *Fried* ezt megtudta. Meglesték a gyűjtőket, elvették könyvüket s küldték őket haza. A két *Fried* erre egy ideig csendesen hallgatott, majd egy pár hét múlva vonatra ülén kissé biztosabb égalj alá szállottak és *Biharban*, *Aradban*, a *Bánátban* s *Erdélyben* vigan gyűjtötték a hatosokat, sőt koronákat, sőt kocsi számra gabonát is és ha a faluban nem kaptak jó árt a gabonáért, bevitték a városba például *Nagyváradra* is. Ezt a jól jövedelmező üzletet vagy 7 hónapig folytatták, míg végre Brassó mellett egy falusi jegyző letartóztatta őket. Most aztán a falvak, melyeket becses látogatásukkal megtiszteltek, megkapták a *Fried* testvérek arcképét, hogy emlékezzenek a két »ruthén« gyűjtőre. Hát még ilyen is megcsik!

* **Rablógyilkosság a vonaton.** Késő éjjeli órákban jelenti tudósítónk, hogy a tegnap délutáni kolozsvári személyvonaton hajmeresztő kegyetlenséggel meggyilkoltak és kiraboltak egy ismeretlen utast. A holttestet kidobták a robogó vonatból. A pályatesten találtak reá a vasuti munkások, akik azonnal jelentették az esetet a mezőtelegdi csendőrségnek. A mezőtelegdi csendőrség táviratilag kereste meg a csucsai csendőrséget, ahol átvizsgálták a vonatot, de a gyilkosnak semmi nyomára nem tudtak akadni.

* **Brutális legény.** Nagyszalontán most nagy forgalomnak örvend a hajóhinta. Egy vásári hajó hintás ütötte fel tanyáját a kis város legelhagyatottabb részén, ahol ezélt alig fordult meg ember. Most azonban, hülönösen este fele, százával tolong a hinta körül az alsóbb néposztály. Az elsőbbségért rendszeren civakodás fejlődik ki a legények között. Tegnap azonban verekedést is idézett elő. Két legény, az egyik *Arany* István, Nagyszalontán verekedéseiről híres, összeveszet. A veszekedőket csendesíteni akarta *Szilágyi* Etelka, egy cigány zenész felesége. *Arany* a földre dobta az áldott állapotban levő asszonyt és hasba rugta. Az asszonyt halálukolva szállították haza lakására. A brutális legényt letartóztatták a csendőrök.

* **Egy ló és két emberélet.** *Faller* Adolf kereskedő elindult kocsin *Abrudán* János nevű kocsisával az élesdi *Lédeser*-tanyáról a községbe, hogy ott bevásárlásokat eszközöljön. Már élesd felé jártak, amikor hirtelen zivatar támadt. A villámlástól és mennydörgéstől megriadt a ló és elragadt. Robantában beleütközött egy hid korlátjába. A kocsi felborult és kidobta a benne ülő *Pallert* és a kocsis. Mind a két ember agyrázkódást szenvedett és most élet-halál között lebeg. A lónak az eltört kocsirud úgy hasította ki a gyomrát, hogy azonnal megdőglött.

* **Tolvaj asztalosság.** *Papp* Tivadar ács segéd (Közép u. 21. szám alatti lakos) f. hó 12-én panaszt tett a rendőrségre, hogy ismeretlen tettes lakását míg ő hazulról távol volt, álkulcsal kinyitotta s onnan egy gyűrűt,

10 korona készpénzt és egy pár cipőt elloptott. A rendőrség megállapította, hogy a lopást *Seifeldmann* Lajos 17 éves asztalosságéd követte el.

* **Meglopta a gazdáját.** *Eibenschütz* Sándor pákmester mezőtelegdi lakos feljelentést tett, hogy *Márton* Béla nevű 17 éves tanulója, több vevőjétől a nekijáró pénzt beinkasszálta s azzal Nagyváradra szökött. A detektívek *Márton* Bélára egyik mulató helyen rá is találtak s előállították a rendőrségre.

* **Razia.** Folyó hó 21-én és 22-én éjjel *Becsei* Örmester vezetése alatt raziat tartott a rendőrség. Összesen 60 hely és foglalkozás nélküli ferfit és 10 nőt állítottak elő.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembernél. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz reá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezeség mellett található *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél, *Nagyvárad*, *Rákóczi-ut.*, *Moskovics* palota. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. — **Tanoncz** felvétetik.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

x **CSODASZÉP**, friss csemegeszőllő! Legnemesebb borkormos és tiroli fajalmák! Idei friss óriási **ugorkák!** Kítűnő asztali és csemegeborok legolcsóbban; **MERTZ NÁNDOR** csemegés és borkereskedésében, *Körös-utca*. Telephon 448 sz.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, *Damjanich-utca* 1/a sz. em.

Kieszközöl
törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,
Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT
és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSO KÖLCSÖNT folyósítat.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: *Rákóczi-ut.*, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A frankfurtiak.
Csütörtök: Sasfiók.
Péntek: Kis gróf.
Szombat: Luxemburg grófja.
Vásárnap: délután Madarász, este: A nemzetes asszony (előszőr).

A Nemzetes asszony bemutatója.

Vásárnap este rendkívül érdekes darabot mutatnak be a színházban. Új népszínművet, Géczy Istvánnak, a Gyimesi vadvirág szerzőjének pályakoszorózott népszínművét mutatják be. A Nemzetes asszony érdekes eseménye az idei szezonnak. A Szigligeti-színházban a legnagyobb ambícióval készülnek a darab bemutatására.

Sasfiók Csütörtökön este klasszikus estéje lesz a színháznak. Rostand szárnyaló gyönyörű műteményét, a Sasfiókot elevenítik fel, az ismert kitűnő szereposztásban.

SPORT.

Az NSE. és NAC match.

Középmagyarország bajnokságáért kellett volna vasárnap mérkőzniök két első csapatunknak, a NAC. azonban hiányos csapatával felvette a bajnokságra való esélyeit és csak barátságos küzdelemre állt ki, melyben Stotter is részt vehetett. Az utolsó percben való lemondás sok kommentárra adott okot, mert a közönség erről értesülve nem volt. A lemondás 2 pontot jelent a NSE. javára. A NAC. nimbuszát közben így is nagy veszély fenyegette, mert ellenfele teljesen egyenrangú volt, sőt a verseny jó részében szebben játszott a kedvenc csapatával. Játéka rendszerebb, mert nem egyéni, hanem összájátékra van alapítva. Inognit szereplő új csatára kitűnők, a kapus és a védelem nagyszerű volt. A játék azonban barátságos jellege mellett is igen barátságtalan, izgatott, sőt erőszakos volt. A hemperések, lökdöések egyre-másra ismétlődtek s így a játék sokszor megszakadt. A bírónagy zavarban volt a sok fault eset miatt. Óriási izgatottság uralkodott a pályán. Türelmetlen és ideges volt a közönség. Mint hajdan Byzanczban a zöldek és kékék cirkuszi pártjai itt is két táborra oszlottak a nézők és szenvedélyes lármával kísérték a játékot.

A NAC. úgy látszik nagyobb rokonszónban van a közönség előtt a diákság és fiatal sportbarátok zajosán tomboltak a zöld ingesek mellett s valóságos indiai ordítással és látytel tüntettek. A játék tempója rendkívül heves volt, az NSE. erősen támadt az első félidő az ő javára dönt el (1:0.) Még a második félidőben is vehemensen küzdnek, a vége felé azonban a NAC. kerül felül. Szkriván kiegyenlít. De nem sokára őt és egy ellenfelét egyszerre kiállítja a bírónagy. Es sajtáságos legjobb embere elveszté után még szebben küzd a NAC. Hani kapusából szép fejest lö s az utolsó percben Vécsey csavart lökessel cornerből ér el szép goalt.

Az eredmény így 3:1 arányban a NAC. győzelmét jelenti. Kitűnő volt Hani mint hátvéd és csatár, továbbá Stotter, Szkriván és Vécsey. Az NSE-ben Niessner az incognito csatár, a kapus és Szilágyi a hátvéd vált ki.

Bírónagy az aradi Imre S. volt. A főverseny előtt az NSE II. és NAC II. játszottak, melyben az NSE II. 2:1 arányban győzött.

A Bunyitay-ligetben a Török és a NSE I-el 2:1 arányban végzett.

Püspök a football mérkőzésen.

A Vidéki Sport legújabb számából vesszük át a következő hírt: A labdarugó sport nemességéről és megérdemelt népszerűségéről tesz bi-

zonyságot az a körülmény, hogy a Temesvári AC és a Szt. Imre-kollegium legutóbbi mérkőzésén, amely 2:2 eredménnyel végződött, megjelent dr. Glattfelder Gyula temesvári püspök és Telbiss Károly polgármester. A püspököt Ferenczy Sándor alispán, a TAC társelnöke fogadta és kalauzolta s a püspök mindvégig élvezettel kísért a mérkőzést.

EGYESÜLETEK.

A pénzügyi tisztviselők gyűlése.

A Bihar megyei Pénzügyi Tisztviselők Szövetsége Nagyváradon folyó hó 23 án igen látogatott választmányi gyűlést tartott. Markovits Sándor elnöke alatt jelen voltak:

Aczél Károly, Benedek Miksa, Goldstein Sándor, Grósz Ignác, Hanslián Ede, Kelen Béla, Matheser Sámuel, Rosinger Miklós, Rácz Jakab, Schiller Sándor, Szász Gyula és dr. Váradi Odón szövetségi ügyész.

Markovits Sándor elnök ismertette azon ténykedéseket, melyeket a Szövetség a maga hatáskörében, a lefolyt évben kifejtett. Ami az alapszabályokban előírt egyéb és különösen a törvényhozás feladatát tekintendő teendőkkel illeti, ezek terén — sajnos — a központi irányítás híján eredmény fel nem tatható, de jövőre mégis remélhető az.

Dr. Váradi Odón, Hanslián Ede, Benedek Miksa és többek hozzá szólása után a választmány megerősíti a vezetőségnek eddig kifejtett működését és kéri azt továbbra is — különösen a következő gyűléskor megejtendő általános tisztújítás alkalmából fenntartani.

A bemutatott 1911. évi zárszámadások a szövetség anyagi helyzetét igen kedvezően tüntetik fel, amennyiben az 1911. évi pénzügyi felelősség 1230 korona az előirányzott összeget jóval felülmulja. A pénzügyi teendők ellátását az elnökség egyenes felkérésére, Grósz Ignác a Nagyvárad Helybank főtisztviselője vállalta el.

A közgyűlés határideje 1912. évi június hó 2-ára tűzték ki. Az indítványok során több, a kari összetartás élénkítését célzó előterjesztés fogadtatott el és a Szövetség tagjai részére kieszközölendő kedvezményekről is táncskoztak.

A szalontai leányegyesület. A szalontai leánykák, élükön Balaton Margit, Balaton Károly állomásfőnök leánya, továbbá Csanády Irénke és Margitka Csanády Jenő főszolgabíró leányával tegnap tartották meg a leányegyesület ügyében előterjesztetüket. Az előterjesztet a polgári leányiskolában volt. Megjelent az értekezleten ötven leány és tíz asszony. Az értekezlet elhatározta, hogy megalakítja a leányegyesületet és az alapszabályok elkészítésére 11 tagú bizottságot küldött ki. Már a jövő héten megfogják tartani az alakulógyűlést. Az eszmét Szalonta összes intelligenciája pártolja.

A nőegylet évi közgyűlése. A Bihar megyei és nagyváradai nőegylet folyó 1912. évi április 27. napján délután 5 órakor a Lujza-Otthonban évi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Évi jelentés. 2. Az évi számadásoknak és pénzügyi állapotoknak felülvizsgálása, a pénztárosnak a felmentvény megadása. 3. Az igazgató-választmány által felvett alapító-, rendes- és pártoló-tagok bejelentése és azok főlvetelének jóváhagyása. 4. Az igazgató-választmány 2 taggal leendő kiegészítése.

NYILTÉR.

Gyógyszertár áthelyezés.

CSANDA ENDRE II. Rákóczi Ferenczhez címzett gyógyszerárát

a Szacsavay-u. 50. sz. alól

a Szacsavay és Mezey Mihály (Kert-u.) sarkára helyezte át.

TÁVIRATOK.

A máv új díjszabása.

Budapest, április 23.

A magyar államvasutak új személy díjszabása most jelent meg tételek szerint is. Nagyvárad és Budapest között a következő díjszabásokat léptetik életbe. Gyorsvonat I. o. 29 kor. 60 fill., II. o. 19 kor. 10 fill. III. o. 13 kor. 90 fill., személyvonat I. o. 20 kor. 90 fill. II. o. 13 kor. 90 fill. III. o. 8 kor. 70 fillér.

Meggyulladt ravatal.

Páris, április 23.

Carmaixban a temetőben egy holttest beszentelése közben a ravatal meggyulladt. A jelenlevőket nagy rémület fogta el, s a tolongásban tíz embert összetapostak. Mind a tíznek az állapota súlyos.

A flumei törvényszék új elnöke.

Budapest, április 23.

A flumei törvényszék elnökévé Székely Aladár dr. országgyűlési képviselőt az igazságügyminiszter fiát nevezte ki a király.

Árad a Tisza.

Titell, apr. 23.

A Tisza víza állandóan négy-öt centiméterrel emelkedik. A partot a rohamosan növekedő árral szembe erőszakkal védik. A környék, merre csak szem ellát, víz alatt van.

Az olasz-török háború.

Bukarest, április 23.

A Dardanellák elzárása miatt Gala és Braila tőzsdéin a forgalom szünetel. Constanza kikötőben a berakodás stagnál és a kereskedés fennakadt.

Konstantinápoly, április 23.

A minisztertanács a nagyvezér elnöklése alatt összeült és elfogadta a porta választmányjegyét a hatalmak közvetítése dolgában. Assim bej külügyminiszter e választ a hatalmak nagyköveteivel a holnapi fogadás folyamán fogja közölni.

Tessme április 23.

Két olasz hadihajó tegnap bombázta a közeli Lacsatát, de jelentéktelen kárt tett csupán. Senki sem sebesült meg. A makri-i drótnélküli táviróállomásokat is bombázták az olaszok.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**
(Folytatás) 98

Bármily határozatlanok voltak gyanú-okai, rá nézve mégis birtak annyi erővel, hogy határozataiban változást idézzenek elő. Ahelyett, hogy mint elhatározta, másnap reggel Randtenbe utaznék, előkészületeket tett egy, a bajor felvidéki teendő kirándulásra. Inasát Münchenben hagyta és megmondta neki azon helyeket, hova netalán érkezendő leveleit utána küldje.

Az enyhe ősz kedvezett utazásának. A szép természetnek és a békés, falusias jelenségek befolyása alatt szelidült hangulata és az ismét féltéredt honvágy minden más szigorubb érzelmet háttérbe szorította.

A hegység lábánál egy falusi vendéglőben szállott meg. Megtetszett neki e hely bájos tevése; egyik oldalon meredek sziklafalak, a másikon vidám kis patak, mely egy szűk hegynyílásból jöven, amott a nyílt térre lépett ki. Itt akart néhány napig pihenni s aztán haza utazni.

A kis csendes vendéglőbe érkezése után másnap reggel egy embert küldött a legközelebbi városkába, hogy levelei után tudakozdék. Igen vágyódott a hazai hír után, maga sem tudta, miért? és hogy a küldött visszaérkezését el ne mulassza, csak kis időre ment föl a hegyekbe s aztán várakozva ült le a ház előtt.

Mily szép, mily csendes volt a nap... A távol messzeségből szeliden hallatszottak a nyájak csengői. Ha valahol a hegységben lóttak, vagy kiáltottak, hihetetlen tisztasággal visszhangzott az a mély, távoli hegynyílásokban. A diófa lombjai, mely üldhelyét beárnyékolta, alig mozdultak; nem volt annyi mozgás a levegőben, hogy a sárga levelet, mely az asztalra esett, a földre vetette volna. Miksa ábrándosan tekintett a lábai alatt elterülő termékeny lapályra és csodálkozva kérde magától, hogy tetszik neki az a pusztá Neukloster, miután annyi kedves darab földet, milyen ez is, ismerni tanult.

— Itt jön küldöttje, uram! — mondá a gazda, ki pipázva állott az ajtóban.

Miksa föltekintett és látta a fiut siető léptekkel és egészen izzadtan közeledni

— Leveleket hoztál? — kiáltott neki.

— Igen, uram! egyet. Kicsiny ugyan, de úgy látszik sietős.

Bruchland már eléje ment, s a levelet kezébe vette.

— Hiszen ez Ostitz írása, — mondá csodálkozva magában — és a postajegyet nem ismerem, Talán beteg lett atyám Goldbeckben? De Derscheid? Mi összefüggésben van ez?

Különös volt, hogy késett a levél felbonthatásával és valóban nem is törte fel, míg a diófa alatt a padra nem ült.

A levél csak néhány szót tartalmazott Ostitztól, a baleset rövid közléséről, mely Bruchland bárót érte és egy utóiratot, ismeretlen kéztől, az orvos megerősítését, hogy a veszély, melyet Ostitz tudatott, valóban nagy mérvű. Ezenkívül mindketten sürgőstől fejtezték ki azon óhajtatásukat, bár a fiatal Bruchlandot minél előbb atyjának ágyánál látnák.

A vendéglős részvétellel lépett az idegen asztalához, mert látta, mily holtalvány lett és mint nyugasztotta fejét kezébe.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabonatözsde tegnapi változatlan volt az irányzat.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza	— — — —	12 —
Októberi buza	— — — —	11-90
Áprilisi rozs	— — — —	10-77
Októberi rozs	— — — —	9-35
Áprilisi zab	— — — —	10-03
Októberi zab	— — — —	8-86
Májusi tengeri	— — — —	9-29
Juliusi tengeri	— — — —	9-39

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	842-25
Osztrák hitelrészvény	— —	635-50
Jelzálogbank	— —	467-50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	539-—
Közuti vasut	— —	784-—
Osztrák államvasut részvény	— —	727-50
Salgótarjáni kőszén	— —	717-—
Városi vasut	— —	409-—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvasárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

A Leszámitoló és Jelzálogbank rt.

épületében egy 5 szobás Bémer-térre néző lakás

május 1-től kiadó.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálakat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Bükkfa parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1.

Telefon 969.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvénykibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 koronára árban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912 február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon n. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Irógép javító műhely!

Goldstein Manó

Szacsavay-utca 33. szám.

Elvállalja bármily rendszerű írógépek, számoló- és számozó és Copier-gépek szakszerű javítását, írógépek jókarban tartását rendkívül előnyös árban. Raktáron tart szalagokat, bármely rendszerű géphez, gummi hengereket és Carbon-papírokat.

Telefon hívásra azonnal jövök!

Telefon: 11-45. Telefon: 11-45.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET
Kossuth Lajos-utca 4. szám
1912 január 1-én megnyitotta
17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetséget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetséget célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezvényre. A szövetségetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkértemek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jötenek sziveskedjenek.
 Nagyvárad, 1911. december hó.

A Polgári takarékos és segélyező-szövetkezet igazgatósága.

Mindenkit érdekel!

Van szerencsém Nagyvárad város és vidéke t. közönségének tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Oltási Bazár-épületben (Színház mellett)** egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vegytisztító és vasaló

üzletet nyitottam.

Elvállalok férfi, női ruhákat, katonai egyenruhákat, szőnyegeket, függönyt, butorszöveget, napernyőt, keztyűt, szőrmeárkat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, teljesen bontatlan tisztításáért a legmesszebbmenő jótállással jutányos díjazás mellett. Magamat nagybecsű pártfogásukba ajánlva maradtam

Tisztelettel

STEINER M.
 vegytisztító.

Gyermekkoscsik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrarak, női ridikülök, sétabotok és játékaruk, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolcsóbban beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál

Ri kóci-ut 10. szám.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkáját 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felelmi, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

- Három régi részvényre egy új részvény vehető át.
- A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.
- Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.
- Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadnak.

V. A befizetések következőképen teljesítendőek:
 300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.
 250 > > 1912 március 31-ig
 250 > > 1912 április 30-ig
 és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmesége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névérték felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
 tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

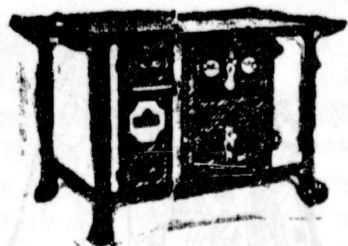
1/4 lóerőtől mind a nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FÉLIX-FÜRDŐ

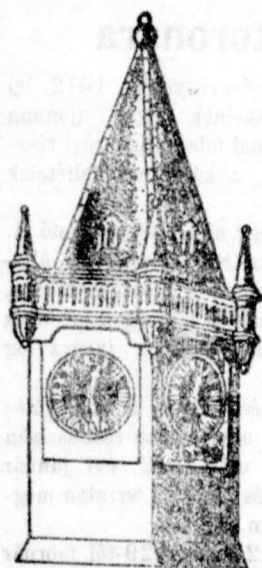
téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyfürrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokroczozással hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirta, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajanlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzek kívánatra
Saját ház.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósi házakra és földbirtokokra

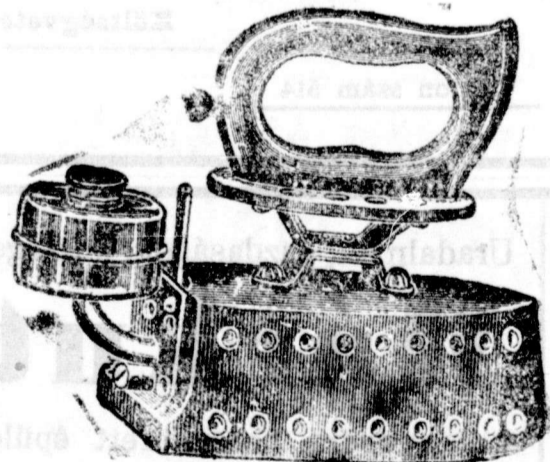
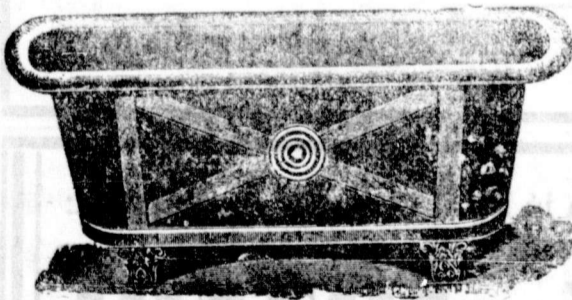
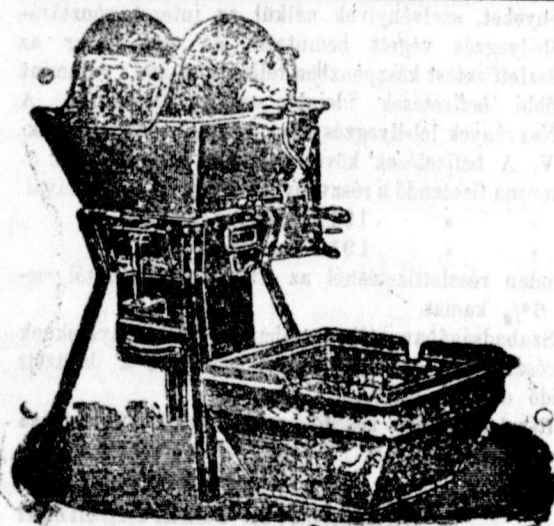

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, bükköny, len és kendermag, árpa, zab kitűnő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

Egy modern 3 szobás utcjai lakás szükséges mellékkelviségekkel együtt május 1-től kiadó. Kos uth Lajos-utca 6. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnál.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek, modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

külön legességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

